

Hallituksen esitys eduskunnalle kansainvälisestä maantieliikenteestä Valko-Venäjän kanssa tehdyn sopimuksen muuttamisesta tehdyn sopimuksen hyväksymisestä sekä laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Suomen ja Valko-Venäjän välillä tehdyn tieliikennesopimuksen muuttamisesta tehdyn sopimuksen. Nykyinen sopimus on tullut voimaan 24 päivänä kesäkuuta 2004 ja se on saatettu voimaan lailla ja asetuksella. Uusi sopimus mainitun tieliikennesopimuksen muuttamiseksi allekirjoitettiin Helsingissä 17 päivänä toukokuuta 2013.

Sopimuksen tärkein muutos koskee vastavuoroista tieverosta vapauttamista. Lisäksi sovittiin kuljetuslupajärjestelmän laajentami-

sesta yli 6 tonnin kokonaispainoisten ajoneuvojen sijasta yli 3,5 tonnin kokonaispainoi-
siin ajoneuvoihin.

Esitykseen sisältyy ehdotus laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Sopimuksen voimaansaattamista koskeva laki on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samaan aikaan kun sopimus tulee voimaan.

PERUSTELUT

1 Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

Suomen ja Valko-Venäjän välillä on voimassa 24 päivänä kesäkuuta 1997 tehty sopimus Suomen tasavallan hallituksen ja Valko-Venäjän tasavallan hallituksen välillä kansainvälisestä maantieliikenteestä (SopS 60 ja 61/2009). Sopimus on luonteeltaan tavanomainen maantieliikenteen harjoittamista koskeva kansainvälinen sopimus, jossa on sovittu muun muassa maiden välisen tavaraliikenteen kuljetuslupajärjestelmästä.

Sopimuksen 1 artiklassa muutettaisiin nykyisen sopimuksen 4 artiklaa. Artiklaan lisätaisiin keskinäinen vapautus tien käyttöön liittyvistä veroista. Suomessa asiasta on säädetty ajoneuvoverolaissa. Artikla vastaa sanamuodoltaan muita tieliikennesopimuksia, esim. Suomen ja Venäjän välisen tieliikennesopimuksen (SopS 55 ja 56/2001) 14 artiklaa, jossa vastaavasta tieverovapaudesta on sovittu.

Nykyisessä sopimuksessa ei ole sovittu vastavuoroisesta verosta vapauttamisesta. Sopimukseen tehty muutos toteuttaisi jo voimassaolevan ajoneuvoverolain 43 §:n (1317/2011) asiaa koskevan muutoksen. Sen mukaan vastavuoroisuuteen perustuen myönnetään vapautus eräiden Euroopan yhteisön ulkopuolella rekisteröidyille, Suomeen tilapäistä käyttöä varten tuoduille ajoneuvoille laissa tarkoitettua kiinteästä verosta ja kulutusverosta. Allekirjoitetun sopimuksen 1 artiklan mukaan vapautus ei koske tiemaksuja, tienkäyttömaksuja tai arvolisäveroja tai tullimaksuja. Muun muassa Venäjän kanssa tehdyssä vastaavassa tieliikennesopimuksessa on samanlainen määräys vastaavasta tieverosta vapauttamisesta.

Valko-Venäjän ajoneuvot joutuvat nykyisin Suomessa maksamaan mainittuja ajoneuvoverolain mukaisia veroja, jotka heikentävät heidän ajoneuvojensa mahdollisuutta kilpailla kuljetuksista venäläisten ajoneuvojen kanssa Suomeen ja Suomesta Venäjän, Valko-Venäjän ja Kazakstanin tulliliitossa, joka on tieliikenteen tavarankuljetusten suhteen

yhtenäistä toiminta-aluetta. Valko-Venäjä on tämän vuoksi ollut aktiivinen sopimusmuutoksen aikaansaamisessa. Sopimuksella suomalaiset ajoneuvot vapautuisivat myös vastaavasta verosta Valko-Venäjällä.

Sopimuksen 2 artiklalla muutettaisiin nykyisen sopimuksen 7 artiklaa, jossa määritellään ne tavarankuljetukset, joihin 2 artiklan vaatimaa toisen valtion kuljetuslupaa ei tarvita.

Nykyisessä sopimuksessa kuljetuslupavapauden rajaksi on määrätty 6 tonnin enimmäispaino. Rajaa laskettaisiin 3,5 tonniin. Muutoin artikla olisi asiallisesti ennallaan. Ehdotettu kuljetuslupan painoraja on kuorma-auton painoraja, mutta sopimus koskisi myös ajoneuvoyhdistelmiä esimerkiksi pakettiauton ja perävaunun yhdistelmää, kun painoraja ylittyy. Kuljetusluparajaus tulisi muutoksella melkein kaikkien muidenkin valtioiden kanssa sovitun mukaiseksi.

Euroopan yhteisön ulkopuolelle tapahtuva tavarankuljetus ei pääsääntöisesti ole yhteisölainsäädännön piirissä. Tieliikenteen tavarankuljetusta ja siinä tarvittavia kuljetuslupia koskevaa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta N:o 1072/2009 maanteiden kansainvälisen tavaraliikenteen markkinoille pääsyä koskevista yhteisistä säännöistä ei sen 1 artiklan 2 ja 3 kohdan mukaan sovelleta ennen kuin yhteisö ja asianomainen kolmasmaa ovat siitä sopineet. Tällainen sopimus on tehty vain Euroopan talousalueeseen, ETA:an, kuuluvien valtioiden ja Sveitsin kanssa.

Suomen lainsäädännössä kuljetusluvista on säädetty kaupallisista tavarankuljetuksista tiellä annetun lain (693/2006) 7 luvussa. lain 22 §:n mukaan kuljetuslupa Suomeen tarvitaan mikäli kansainvälisistä sopimuksista tai Euroopan yhteisön lainsäädännöstä ei muuta johdu.

2 Esityksen vaikutukset

Suomen ja Valko-Venäjän välinen kauppa ja tavarankuljetus on vähäistä. Suomen vienti Valko-Venäjälle ja tuonti sieltä on viime

vuosina ollut noin 0,1 prosenttia Suomen kokonaistuonnista ja kokonaisviennistä.

Vastavuoroinen tieverosta vapauttaminen helpottaa vähän maiden välistä tavarankuljetusta ja uusi kuljetusluparajaus helpottaa kuljetusluvan valvontaa Suomessa harmonisoidulla lupavelvollisuuden muiden valtioiden kanssa sovitun mukaiseksi. Suomen kannalta vaikutukset ovat pienet. Vaikutuksia on lähinnä Venäjän ja Valko-Venäjän kuljetusyri-tysten markkinaosuuksissa ja joitakin kuljetuksia voi siirtyä venäläisiltä autoilta valko-venäläisille. Nykyistä alempi kuljetusluparaja todennäköisesti siirtäisi jonkin verran kuljetuksia liikenneturvallisuuden kannalta vaarallisemmista pakettiauto/perävaunu-yhdistelmistä kuorma-autoille.

Tieveroa kerää ja palauttaa Suomessa tulli. Se myös valvoo kuljetusluvat rajalla. Muutosten vaikutus tullin työhön on pieni. Valko-Venäjän ajoneuvot ovat ajoneuvoverolain nojalla oikeutettuja palautuksiin maksamistaan ajoneuvoverolain mukaisista veroista edellä mainitun ajoneuvoverolain 43 §:n muutoksen voimaantulosta lukien eli lähinnä viime ja kuluvalta vuodelta. Palautettavien verojen määrä arvioidaan muutamaksi sadaksi tuhanneksi euroksi.

3 Asian valmistelu

Neuvottelut sopimuksen muuttamisesta käytiin vuonna 2011 ja 2012, lähinnä kirjeenvaihdolla. Tulli osallistui Suomessa neuvotteluihin.

Esitys on valmisteltu liikenne- ja viestintäministeriössä virkatyönä.

Esitysluonnoksesta pyydettiin lausunnot ulkoasianministeriöltä ja valtiovarainministeriöltä, jotka puolsivat esitystä. Tulli, Suomen kuljetus ja logistiikka SKAL sekä Suomen huolintaliikkeiden liitto olivat aikaisemmin puoltaneet sopimusta.

4 Ahvenanmaan toimivalta

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 59 § sisältää säännökset kansainvälisten velvoitteiden voimaantulosta Ahvenanmaan maakunnassa. Jos valtiosopimus sisältää määräyksen Ahvenanmaan toimivaltaan kuuluvassa asiassa, Ahvenanmaan maakunta-

päivien on, jotta määräys tulisi voimaan maakunnassa, hyväksyttävä säädös, jolla määräys saatetaan voimaan.

Koska sopimus koskee verotusta ja ulkomaankauppaa, jotka kuuluvat valtakunnan lainsäädäntövaltaan, Ahvenanmaalla ei ole toimivaltaa sopimuksen kattamalla alalla.

5 Voimaantulo

Sopimus tulee voimaan 30 päivän kuluttua siitä kun molemmin puolin on virallisesti ilmoitettu tarvittavien täytäntöönpanotoimien suorittamisesta. Laki ehdotetaan tulemaan perustuslain 95 §:n 3 momentin nojalla valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samaan aikaan kun sopimus tulee voimaan.

6 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Perustuslain 95 §:n 1 momentti edellyttää, että kansainvälisen velvoitteen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset saatetaan valtiosisäisesti voimaan erityisellä voimaansaattamislailla.

Perustuslain 94 §:n 1 momentin mukaan eduskunta hyväksyy sellaiset valtiosopimukset ja muut kansainväliset velvoitteet, jotka sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä tai ovat merkitykseltään huomattavia taikka vaativat perustuslain mukaan muusta syystä eduskunnan hyväksymisen. Muusta syystä eduskunnan hyväksymistä edellyttäviä määräyksiä ovat muun muassa eduskunnan budjettivaltaa sitovat kansainväliset velvoitteet (PeVL 45/2000 vp).

Perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännön mukaan määräys luetaan lainsäädännön alaan kuuluvaksi, jos määräys koskee jonkin perustuslaissa turvatuksen perusoikeuden käyttämistä tai rajoittamista, määräys muutoin koskee yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteita, määräyksen tarkoittamasta asiasta on perustuslain mukaan säädettävä lailla taikka jos määräyksen tarkoittamasta asiasta on voimassa lain säännöksiä tai siitä on Suomessa vallitsevan käsityksen mukaan säädettävä lailla. Kansainvälisen velvoitteen määräys kuuluu näiden perusteiden mukaan lainsäädännön alaan riippumatta siitä, onko mää-

räys ristiriidassa vai sopusoinnussa Suomessa lailla säädetyn säännöksen kanssa (PEVL 11/2000 vp ja 12/2000 vp).

Veroja ja kuljetuselinkeinon harjoittamista koskevat määräykset ovat lainsäädännön alaa. Tien käyttöä koskevista veroista on säädetty ajoneuvoverolaissa (1281/2003) ja tieliikenteen tavarankuljetuselinkeinon harjoittamisesta laissa kaupallisista tavarankuljetuksista tiellä (693/2006).

Sopimus ei sisällä määräyksiä, jotka koskisivat perustuslakia sen 94 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla, eikä esitykseen sisältyvä lakiehdotus koske perustuslakia sen 95 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla. Hallituksen käsityksen mukaan sopimus voidaan hyväksyä äänten enemmistöllä ja ehdotus sen voi-

maansaattamislainsäädännön mukaisesti voidaan hyväksyä tavalisen lain säätämismenettelyssä.

Edellä olevan perusteella ja perustuslain 94 §:n mukaisesti esitetään, että eduskunta hyväksyisi kansainvälisestä maantieliikenteestä Suomen tasavallan hallituksen ja Valko-Venäjän tasavallan hallituksen välillä tehdyn sopimuksen muuttamisesta Helsingissä 17 päivänä toukokuuta 2013 tehdyn sopimuksen.

Koska sopimus sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan samalla eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotus

Laki

kansainvälisestä maantieliikenteestä Valko-Venäjän kanssa tehdyn sopimuksen muuttamisesta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §
Kansainvälisestä maantieliikenteestä Suomen tasavallan hallituksen ja Valko-Venäjän tasavallan hallituksen välillä tehdyn sopimuksen muuttamisesta Helsingissä 17 päivänä toukokuuta 2013 tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat

lakina voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut.

2 §
Sopimuksen muiden määräysten voimaansaattamisesta ja tämän lain voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Helsingissä 30 päivänä lokakuuta 2014

Pääministeri

ALEXANDER STUBB

Liikenne- ja kuntaministeri *Paula Risikko*

*Sopimusteksti***SOPIMUS**

Suomen tasavallan hallituksen ja Valko-Venäjän tasavallan hallituksen välillä Suomen tasavallan hallituksen ja Valko-Venäjän tasavallan hallituksen välillä kansainvälisestä maantieliikenteestä 24 päivänä kesäkuuta 1997 tehdyn sopimuksen muuttamisesta

Valko-Venäjän tasavallan hallitus ja Suomen tasavallan hallitus, jäljempänä sopimuspuolet,

pyrkivät edistämään maiden välisen maantieliikenteen ja niiden alueiden kautta kolmansiin maihin suuntautuvan kauttakulukiikenteen kehitystä,

ja ovat sopineet seuraavaa:

1 ARTIKLA

Käytetään sopimuksen 4 artiklassa seuraavaa sanamuotoa:

1. Yhden sopimuspuolen ajoneuvot, jotka harjoittavat liikennettä tämän sopimuksen mukaisesti toisen sopimuspuolen alueella kyseisen sopimuspuolen kansallisen lainsäädännön mukaisesti, ovat vapaita kaikista kyseisellä alueella ajoneuvoilta perittävistä veroista, maksuista ja muista kuluista.

2. Tämän artiklan mukaisia vapautuksia ei sopimuspuolten kansallisen lainsäädännön mukaisesti sovelleta tiemaksuihin, tienkäyttömaksuihin tai arvolisäveroihin, eikä tullimaksuihin tai moottoriajoneuvojen polttoaineenkulutukselle asetettuihin valmisteveroihin, paitsi ajoneuvon valmistajan asentamien tavanomaisten polttoainesäiliöiden sisältämään polttoaineeseen mukaan lukien jäähdytys- ja lämmitysjärjestelmien polttoainesäiliöt.

3. Yhden sopimuspuolen ajoneuville välttämättömät, tavanomaiseen varaosavalikoi-

maan kuuluvat varaosat ovat vapaita kaikista tuontitulleista toisen sopimuspuolen alueella edellyttäen, että liikenteen harjoittaja noudattaa kaikkia asiaankuuluvia tullimääräyksiä.

2 ARTIKLA

Käytetään sopimuksen 7 artiklassa seuraavaa sanamuotoa:

Lupia ei kuitenkaan vaadita:

- muuttotavaroiden kuljetuksiin;
- hautajaiskuljetuksiin;
- messu- ja näyttelytavaroiden ja -varusteiden kuljetuksiin;
- urheilutilaisuuksiin tarkoitettujen eläinten, ajoneuvojen ja muiden tavaroiden kuljetuksiin;
- teatterilavasteiden ja -tarvikkeiden sekä soitinten kuljettamiseen ja radio- ja televisio-ohjelmien tai elokuvien tekemiseen tarvittavien laitteiden ja välineiden kuljetuksiin;
- rikkoutuneiden ajoneuvojen kuljetuksiin;
- lääkintäkaluston ja luonnonkatastrofien yhteydessä tarvittavan ensiapumateriaalin kuljetuksiin;
- moottoriajoneuvoilla tapahtuviin tavarakuljetuksiin, kun sallittu kokonaisuudessaan perävaunut mukaan lukien ei ylitä 3,5 tonnia.

Myös muiden kuljetuspalvelujen osalta voidaan myöntää poikkeus lupavaatimukselta molempien sopimuspuolten toimivaltaisten viranomaisten niin sopiessa.

3 ARTIKLA

Tämä sopimus tulee voimaan 30 päivän kuluessa siitä päivästä, kun on vastaanotettu diplomaattiteitse toimitettu viimeinen kirjallinen ilmoitus, jollaisilla molemmat sopimuspuolet vahvistavat saattaneensa loppuun sopimuksen voimaantulon edellyttämät kansallisen lainsäädäntönsä mukaiset valtionsäiset menettelynsä.

Tehty Helsingissä 17 päivänä toukokuuta 2013 kahtena valkovenäjän-, suomen-, ja englanninkielisenä kappaleena, kaikkien tekstien ollessa yhtä todistusvoimaiset. Jos tulkinnassa syntyy eroja, englanninkielinen teksti on ensisijainen muunkielisiin versioihin nähden.

Valko-Venäjän tasavallan
hallituksen puolesta

Suomen tasavallan
hallituksen puolesta